

УДК 330.34

**ПАРАМЕТРИ ПОРЯДКУ І ФАКТОРИ ЕФЕКТИВНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ
У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ**

*О. О. Завгородня, к. е. н., доцент, Національна металургійна академія
України, elenzavg@gmail.com*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: кореляційно-регресійного та рангово-кореляційного аналізу – при виявленні параметрів порядку відкритої національної інноваційної системи (НІС); причинно-наслідкового та функціонального аналізу – при розкритті їх зв'язку із ефективністю НІС та рівнем інноваційного розвитку національних економік.

Результати. Охарактеризовано підходи до дослідження проблем ефективності НІС. Обгрунтовано, що кооперативний характер інноваційних процесів обумовлює доцільність виявлення параметрів порядку НІС – ендогенних колективних величин, що визначають довгострокові довгострокові тренд-тенденції розвитку та коеволюції системи як цілісності, підкорюють поведінку сильно взаємопов'язаних із нею елементів зовнішнього середовища і через їх посередництво функціонування надсистеми вищого рівня агрегації.

За результатами обробки масиву первісних показників методики «Global innovation index INSEAD» у межах генеральної вибірки країн визначено, що істотними додатними корелятами рівня інноваційності національної економіки є: політична стабільність, ефективність уряду, інтенсивність внутрішньої конкуренції, простота сплати податків й процедури ліквідації бізнесу, доступність кредитних ресурсів, кількість дослідницького персоналу, валові видатки на розробки і дослідження. Виявлено, що для країн групи з середнім рівнем подушного доходу значимими факторами інноваційної макродинаміки є: рівень нагромадження, податкове навантаження на бізнес, «висота» бар'єрів для зовнішньої конкуренції, інтенсивність внутрішньої конкуренції, прямі іноземні інвестиції. Емпірично доведено значимий зв'язок між змінами рангової позиції країни в світовому інноваційному рейтингу та змінами в рівні технологічності національної економіки, в якості освіти та економіки знань, поширеності ІСТ та практики кластеризації, обсягах фінансування розробок і досліджень.

Новизна. Виявлено істотні детермінанти ефективності НІС універсальної (загальної) та обмеженої сфери дії. Конкретизовано проривні конкурентні переваги НІС, що забезпечують підвищення рангової позиції країни в світовому інноваційному рейтингу.

Практична значущість. На підставі виявлених та обґрунтованих емпіричних правильностей запропоновано орієнтири для регуляторної діяльності держави, спрямованої на підвищення ефективності НІС та рівня інноваційного розвитку національної економіки.

Ключові слова: глобальна конкуренція, національна інноваційна система, параметри порядку, рейтингування, кореляційно - регресійний аналіз, проривні конкурентні переваги

Література

1. Иванова Н. И. Национальные инновационные системы / Н. И. Иванова. – М. : Наука, 2002. – 244 с.
Ivanova N. I. *Natsionalnye innovatsionnye sistemy* [National innovation systems] / N. I. Ivanova. – М. : Nauka, 2002. – 244 p.
2. Федулова Л. И. Инновационная экономика / Л. И. Федулова. – К. : Либідь, 2006. – 480 с.
Fedulova L. *Innovatsiyana ekonomika* [Innovation economy] / L. Fedulova. – К. : Lybid, 2006. – 480 p.
3. Chesbrough H. Open innovation: researching a new paradigm/ H. Chesbrough, W. Van Haverbeke, J. West. – Oxford University Press, 2006. – 472 p.
Chesbrough H. Open innovation: researching a new paradigm / H. Chesbrough, W. van Haverbeke, J. West. – Oxford University Press, 2006. – 472 p.
4. Freeman C. The national system of innovation in historical perspective/C. Freeman // Cambridge Journal of Economics. – № 19. – 1995. – P. 5–24.
Freeman C. The national system of innovation in historical perspective / C. Freeman // Cambridge Journal of Economics. – № 19. – 1995. – P. 5–24.
5. Lundvall B. A. National innovation systems: towards a theory of innovation and interactive learning / B-A Lundvall. – Pinter, London, 1992. – 164 p.
Lundvall B. A. National innovation systems: towards a theory of innovation and interactive learning [Text] / B. A. Lundvall. – Pinter, London, 1992. – 164 p.
6. Perez C. Technological revolution, paradigm shifts and socio-institutional changes [Text] / C. Perez // Evolutionary Economics, ed. by E. Reiner. – London: Aldershot Pinter, 2000. – P. 458–479.
Perez C. Technological revolution, paradigm shifts and socio-institutional changes [Text] /C. Perez // Evolutionary Economics, ed. by E. Reiner. – London : Aldershot Pinter, 2000. – P. 458–479.
7. Rothwell R. Towards the fifth-generation innovation process/ R. Rothwell // International Marketing Review. – 1994. – Vol.11. – № 1. – P. 7–31.
Rothwell R. Towards the fifth-generation innovation process [Text] / R. Rothwell // International Marketing Review. – 1994. – Vol.11. – № 1. – P. 7–31.
8. Буданов В. Г. Проблема параметров порядка и глобализация / В. Г. Буданов // Глобализация: синергетический подход. – М. : РАГС, 2002. – С. 47–58.
Budanov V. *Problema parametrov poryadka i globalizatsiya* [The problem of the order parameter and globalization] / V. Budanov // Globalizatsiya: sinergeticheskiy podhod. – М. : RAGS, 2002. – P. 47–58.
9. Thomson A. M. Collaboration processes: inside the Black box / A. M. Thomson, J. L. Perry // Public Administration Review. – 2006. – Vol. 66, No1. – P. 20–32.
Thomson A. M. Collaboration processes: inside the Black box / A. M. Thomson, J. L. Perry // Public Administration Review. – 2006. – Vol. 66. – No 1. – P. 20–32.

10. Пахомова Н. В. Формирование экономики инновационных изменений в России: ответы на современные вызовы сквозь призму международного опыта / Н. В. Пахомова, К. К. Рихтер // Проблемы современной экономики. – №3(39). – 2011. – С. 34–42.

Pakhomova N. *Formirovaniye ekonomiki innovatsionnykh izmeneniy v Rossii: otvety na sovremennyye vyzovy skvoz prizmu mezhduнародного опыта* [Formation of innovative changes in the economy of Russia: the answers to the current challenges through the prism of international experience] / N. Pakhomova, K. Rikhter // *Problemy sovremennoy ekonomiki*. – № 3(39). – 2011. – P. 34–42.

11. The Global Innovation Index [Электронный ресурс] – Режим доступа: [www/URL: http://www.globalinnovationindex.org](http://www.globalinnovationindex.org). – 11.08.2014. – Загол. з экрану.

The Global Innovation Index [Elektronniy resurs] – Rezhym dostupu: [www/URL // http://www.globalinnovationindex.org](http://www.globalinnovationindex.org). 11.08.2014. – Zagol. z ekranu.

12. Innovation Union Scoreboard [Электронный ресурс] // Режим доступа: [www/URL: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf) – 10.05.14. – Загол. з экрану.

Innovation Union Scoreboard [Elektronniy resurs] // Rezhym dostupa: [www/URL: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf) – 10.05.14. – Zagol. z ekranu.

13. GII BCG [Электронный ресурс] // Режим доступа: [www/URL: http://www.bcg.com/](http://www.bcg.com/) – 20.03.2014. – Загол. з экрану.

GII BCG [Elektronniy resurs] // Rezhym dostupa: [www/URL: http://www.bcg.com/](http://www.bcg.com/) – 20.03.2014. – Zagol. z ekranu.

14. Global Competitiveness Report [Электронный ресурс] // Режим доступа: [www/URL: http://www.weforum.org](http://www.weforum.org). – 01.08.2014. – Загол. з экрану.

Global Competitiveness Report [Elektronniy resurs] // Rezhym dostupu: [www/URL: http://www.weforum.org](http://www.weforum.org). – 01.08.2014. – Zagol. z ekranu.

15. Global Competitiveness Report [Электронный ресурс] // Режим доступа: [www/URL: http://www.weforum.org](http://www.weforum.org). – 11.08.2014. – Загол. з экрану.

Global Competitiveness Report [Elektronniy resurs] // Rezhym dostupu: [www/URL: http://www.weforum.org](http://www.weforum.org). – 11.08.2014. – Zagol. z ekranu.

16. KEI [Электронный ресурс] // Режим доступа: [www/URL http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp](http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp) 01.08.2014. – Загол. з экрану

KEI [Elektronniy resurs] // Rezhym dostupu: [www/URL http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp](http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp) 01.08.2014. – Zagol. z ekranu